

Húsvét ünnepe után 6. vasárnap (Exaudi)

► Jn 15,26–16,4

Az igazság Lelke

A vasárnap jellege

Mennybemenetel és pünkösöd ünnepe közt járunk, „amikor az Úr mennybeszállása feletti öröm átmege a megígért Szentlélek várásának örömebe” – írja Jánossy Lajos Exaudi vasárnapjáról. Míg Magassy Sándor vitatkozik vele: „Nem látom a vasárnap ígéiben, illetve a névadó zsoltárban Isten népének túlaradó örömét, vagy éppen parúziavárását. [...] Jobbnak látszik, ha megmaradunk a Lélek várásának s az Érte való könyörgésnek keretei között, amire egyébként az alapigék is indítanak.” (MAGASSY 2005)

„A mennyei királyról bizonytságot tevő, igazszaló Szentlélek a dicsőség Urának királyságát munkálja és realizálja az egyházra szakadó minden próbatétel és nyomorúság között, amelyben Krisztus gyülekezete egyedül az ő erejében állhat meg.” (JÁNOSY 2008, 38–39. o.)

„Halld meg, Uram, hangomat, hozzád kiáltok!” (Zsolt 27,7) – kérhetjük a zsoltárossal együtt gyülekezeteinkben, Isten Lelkének jövetelére vágyva.

Amit a textusról tudni kell

Az evangélium végkifejlet felé tartó részében, a búcsúbeszédekben (13,31–16,33) szóal meg alapigénk. A Szentlélek eljövételének ígérete már 14,16–17-ben és 14,26-ban is elhangzik. Jézus a tanítványok és a világ viszonyáról, a tanítványok később bekövetkező sorsáról és a veszélyben melléjük adott Pártfogóról beszél. A „Pártfogó” elnevezés János evangélistánál a Szentlélek bennünk teljesített szolgálatára utal (CSERHÁTI 2012, 218. o.).

A világ, amely nem fogadta be Jézust, nem fogadja be a tanítványokat sem. Ugyanakkor Jézus a világ üdvösségéért küldetett, ő a világ Megváltója. János evangélistánál a „világ” kifejezetten a Jézussal szembeszegülő zsidókat, illetve vezetőiket jelenti. A világ és tanítványaival való szembenállása csak saját környezetükben, az adott történelmi viszonyok között, tehát csak zsidók között nyilvánulhatott meg. Viszont éppen ebből az ószövetségi háttérből következett, hogy az evangélium nem utasította el teljesen a világot, hanem nyitva hagyta a világba induló misszió lehetőségét a tanítványok bizonytságtételével.

A 15,26–27 versekben a Paraklétosz eljövételének ígéretéről olvasunk: Jézus küldi majd övéihez; az Atyától jön; és ő az igazság Lelke. Bizonytságot tesz majd Jézusról – ez az ígert párhuzamban áll Mt 10,19–20-szal –, és a tanítványok is bizonytságot tesznek majd róla.

A 16,1–4a a tanítványok zsinagógákból való kiközösítését írja le, ami Jézus egyéni sorsában már megjelent, az evangélium keletkezésének idején pedig már Jézus követői számára is megtapasztalt valóság lehetett. Nem maradhattak a zsinagógai közösség tagjai, a kiközösítés után kivégzések is következhetnek. A várható üldözések még szörnyűbbek attól, hogy üldözőik meg lesznek győződve róla: Istennek tetsző dolgot cselekszenek. Saul is így indult Damaszkuszba! – És milyen szörnyű belegondolni, hogy az idők folyamán a keresztény egyház is üldözött embereket, meg is ölt embereket, inkvizícióval, erőszakos misszióval, azt gondolva, hogy tetszésére van Istennek, amit tesz...

Jézus azért akarja, hogy emlékezzenek szavaira, hogy a bekövetkező megpróbáltatások ne érjék őket váratlanul és felkészületlenül. Búcsú-

beszéde ezért nem a múltba néz, hanem a jövőre készíti fel övét.

Ezek a szavak egyébként az egyháztörténet későbbi korszakaiban nemegyszer a hivatalos egyház által üldözött keresztény csoportok vizsgáztatását és önazonosságuk erősítését szolgálták (BOLYKI 2001, 396. o.).

A perikópa megértése

Jézus a küszöbön álló üldöztetésről szól a tanítványainak. Az „eljön az óra” tipikusan jánosi kifejezés, amely minden más esetben a krisztológiára és az üdvtörténetre vonatkozik, itt viszont a tanítványok és a gyülekezet jövőjére.

Hiszik, hogy Jézus az Isten Fia. Ezt a hitet tovább akarják adni. Ha megteszik, üldözni fogják őket. Mégis megtették. És tényleg üldözték őket. Mégis, ebben a helyzetben is vállalták a hitüket. Nem üldözötté válni akartak, mert az olyan jól hangzik, nem meghalni akartak, mert az olyan hősiesség, nem akartak mártírrá válni – hanem a felátadott Jézusba vetett hittel akartak élni.

Igehirdetési vázlat

Az igazság Lelke Isten igazságáról szól
Mindenkiben van igazságérzet, ami sokszor már gyermekkorban is megmutatkozik. Biztosan hallottunk már gyermeket dacosan kiáltani: „Ez nem igazság!” Emögött ott van a meggyőződés, hogy az igazság létezik, és helyre kell állítani. Kérdés, hogy az ember hol keresi az igazságot. Jézus a tanítványainak az igazság Lelkéről, a Pártfogó eljövételéről beszél. Hamarosan Pilátus fogja megkérdezni őt: „*Mi az igazság?*” (Jn 18,38) – de a választ már nem várja meg. Mindenki keresi az igazságot. Általában. Elméletileg. De néha fotelből keressük, mert onnan kényelmesebb. Képernyők és monitorok mögül könnyen lép fel az ember az igazság bajnokaként. De a képernyőkön és a monitorokon

sokszor csak felületes igazságok jelennek meg és terjednek szélesebben. Isten igazsága – bár szintén megjeleníthető a közösségi médiában is, és néha nem bánánk, ha a gyülekezeti tagjaink, akik annyi mindent felvállalnak magukról ezeken a platformokon, a hitüket is felvállalnák ott – az életünk legmeghatározóbb igazsága. „Mert amit teszünk, ahogy az életünket éljük, az a minket megszólító igazság igazi értelmezése. Az igazság ugyanis mindig egy adott pillanatban jut el hozzánk, és mindig ott és akkor kell válaszolnunk rá, függetlenül a magunkkal hozott vélekedésektől, hittételektől és dogmáktól.” (ZINK 2005, 125. o.)

Isten igazsága értünk: Jézus

Mi az igazság rólam? Isten akaratának, szeretetének, kegyelmének megismerése és elfogadása nélkül elveszett ember lennék. Mennék a magam útján, érvényesíteném a magam igazságát, és elvesztegetném az életemet. Jézus mondja magáról: én vagyok az út, az igazság és az élet. A Szentlélek ajándékeként járhatok az utamon úgy, hogy a vargabetűim után rátérhetek Jézus követésének útjára. Megláthatom a magam igazsága mellett mások igazságát is – hogy minden embernek csak részigazsága van –, de ott van felettem és a Lélek által bennem Isten igazsága, amely iránytű a számomra. Odaszánhatom az életemet arra, hogy ott és ahol vagyok, abban a helyzetben, abban a családban, azon a munkahelyen, abban a gyülekezetben – engedjem érvényesülni Isten igazságát azáltal, hogy cselekszem Isten akaratát.

Kívülállók számára néha úgy tűnik, aki hívó, és templomba jár, az a Tízparancsolat megtartásával lemond az élet örömteli részéről. Belülről, gyülekezetünk közösségében tudjuk, hogy valóban nem könnyű így az élet, főleg, mivel Jézus magasabbra tette a léceket a Tízparancsolatnál. Mégis mindannyian, akik megpróbáljuk és nekifutunk, átéljük, hogy Isten igazsága segít átlendülni. Nem azzal, hogy magasugróbajnokká tesz minket, hanem azzal, hogy megmutatja, mennyire szükségünk van ismerni ezt az igazságot, elfogadni, hogy Jézus ér-

tünk is adta az életét. Ha megtartotta volna magának, akkor lennénk elveszettek.

Ha az élet örömeit senki mással nem megosztva csak magunknak tartogatnánk; ha a jó hírt, az evangéliumot tovább nem adnánk; ha a magunkéból – erőnkéből, javainkból, segítségünkéből –, amikor módunk lenne, másoknak nem adnánk, akkor vesztegetnénk el az életünket (Lk 17,33).

Jézusnak szenvednie kellett. Tudta, hogy követőire is ez a sors vár, szükségszerűen bekövetkezik majd. A világ nem akarja befogadni Isten igazságát, ezért azok, akik befogadják, szenvedni fognak. Jézus követőit kiközösítették a zsinagógákból. Elveszítették ismerős közegüket, azt mondták róluk, Isten nem hallgatja meg imáikat, és többé nem dolgoztak velük. Így egzisztenciális kérdéssé vált számukra, felvállalják-e mindezt, vagy megtagadják Jézusba vetett hitüket, hogy visszakaphassák a megszokott életüket. Vagy egyáltalán életben maradnak-e.

Jézus nem véletlenül beszélt nekik arról, mi vár rájuk, hogy tudjanak róla, ez fog történni. Hogy tartsanak ki, amikor ez fog történni. Jézus szavai megóvják a benne bízót, megtartják a kritikus helyzetekben – nem az addigi világi pozíciójában, hanem az Isten igazsága iránti hűségben.

Ma Magyarországon elég összetett helyzet, mit jelent kereszténynek lenni, és változatos módokon néznek ránk a hit nélkül élők. De ne a többi ember véleménye, hanem Isten igazsága vezessen bennünket. Mert Isten igazsága örök és változatlan.

Tegyünk bizonyosságot Isten igazságáról!

Az igazság Lelke bizonyosságot tesz majd énrólam, de ti is bizonyosságot tesztek – mondja Jézus. Nem kéri, nem is követeli tanítványaitól, hogy tanúskodjanak róla, hanem egyszerűen kijelenti, hogy így lesz. Mert tudja, hogy aki felismerte az igazságot, abban ott lesz a vágy is arra, hogy továbbadja.

Ez nemcsak a tizenkettőre vonatkozik, akik akkor és kezdettől ott voltak Jézussal, hanem az azóta elhívott és a mai tanítványokra, ránk is. Ha pedig mi is tanúskodunk Jézusról, utunkról,

igazságunkról és életünkéről, akkor utánunk is lesznek, akik elindulnak majd Jézus követésére.

Az igaz Istenben, és Isten igazságában, Jézusban való hitünk a Lélek munkája. Isten Lelke megérint és mozgásba hoz bennünket. „Isten Lelke érkezik a mi lelkünkhez, és megmutatja nekünk az igazságot. Gondolatokat ébreszt bennünk, végül pedig kilép belőlünk abban, amit mondunk, és megjelenik abban, ahogy élünk. [...] Emberi hivatásunk és képességünk az, hogy keressük az igazságot. Mert ami igaz, az az Isten igazsága. Mert ami szép, az az ő szépsége. Ami szenved, abban az Isten szenved. Ami meghal, öbelé tér vissza [...]. A Lélek valami olyat ad a szívünkbe, ami bizonyosságot ad, kitartást, bizalmat, félelemtől szabad bátorságot a hitvallásra és alkalomadtán akár az ellenállásra is.” (ZINK 2005, 77., 79. o.)

Isten Lelke vezérel minket, Krisztust követjük. Megtaláljuk a módját, hogy minden körülmények között róla tegyünk bizonyosságot. Ő mondta, hogy így lesz. És ő velünk lesz.

További javaslatok az istentisztelethez

Lekció

Jer 31,31–34; 1Pt 4,7–11

Énekek

EÉ 321; 366

Illusztrációk

GONDOLATOK

„Aki ma keresztény, az nem a halál fia. De aki valóban tanítvány, akit valóban elhívott és kiválasztott Jézus, az ma is más, mint a többi ember. És a többség sose szereti, ha valaki »más«. [...] Nos, e nélkül a másság nélkül ma sincs tanítványság. [...] A jézusi »másság« ma is irritálja a világot. Micsoda hallatlan feladat, micsoda felelősség! Itt meg-

találni a Lélek által is jóváhagyott és megmutatott utat, noha mások vagyunk és másoknak is kell lennünk, mégis valami módon vonzó erőt gyakorolhassunk azok felé, akiket irritál másságunk, hogy Jézus barátaiként, ha vándorai is vagyunk ennek a világnak, valamiképpen szívesen látott vándorai lehessünk. Ha bizonyos fokig idegenek is vagyunk, ne legyünk taszító módon idegenek. Ez a tanítványság dialektikája és egyben dilemmája, amelyet minden egyháznak és gyülekezetnek, sőt minden tanítványnak egyenként, úgyszólván naponként kell megharcolnia és megoldania.”

Gyökössy Endre (1913–1997) református lelkész, pszichológus, egyházi író (1999, 203. o.)

Felhasznált irodalom

- BOLYKI János 2001. *„Igaz tanúvallomás”*. *Kommentár János evangéliumához*. Osiris Kiadó, Budapest.
- CSERHÁTI Sándor 2012. *Az Újszövetség teológiája*. Luther Kiadó, Budapest.
- JÁNOSSY Lajos 2008. *Az egyházi év útmutatása*. Fraternitás, Veszprém.
- MAGASSY Sándor (id.) 2005. *Perikópák*. Magánkiadás, Budapest.
- ZINK, Jörg 2005. *Szent erőforrás*. Kálvin Kiadó, Budapest.
- GYÖKÖSSY Endre 1999. *János evangéliuma*. Örökségünk Kiadó, Budapest.

■ SZÜCS ESZTER